

Tartışılacak rapor

TESEV, başörtülü kadınların çalışma hayatlarında yaşadıklarını inceledi. Araştırmada muhafazakâr işverenlerin, işletmelerinde başörtüsü ve başörtülü eleman çalıştırmak konusundaki tavır ve yaklaşımları da mercek altına alındı

Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etütler Vakfı (TESEV), yüksek öğrenimli ve meslek sahibi başörtülü kadınların çalışma hayatlarını araştırdı. Başörtülü kadınlar, iş hayatlarında en büyük haksızlığı “yeşil sermaye” olarak nitelendirilen muhafazakâr iş çevrelerden gördüklerini söylerken, dini hükümler nedeniyle evi geçindirme sorumluluğunun erkekte olduğunu ve çalıştıkları durumda eşlerin gelirlerine el sürmemesi gerektiği yönündeki görüşleriyle dikkat çekti.

TESEV’in “Başörtüsü Yasağı ve Ayrımcılık: Uzman Meslek Sahibi Başörtülü Kadınlar” adıyla yayınladığı ve salı günü ayrıntıları kamuoyuna açıklanacak çalışmanın saha çalışması Bilkent Üniversitesi Siyasal Bilimler Bölümü öğretim üyesi, aynı zamanda Columbia Üniversitesi’nde ziyaretçi öğretim üyesi Prof. Dr. Dilek Cindoğlu tarafından yürütüldü.

Çalışma, Aralık 2009-Haziran 2010 arasında, Ankara, İstanbul ve Konya’da yüksek okul veya üniversite mezunu, meslek sahibi ve başörtülü kadınlarla gerçekleşti. Bu çerçevede, toplam 79 kadın ve 25 erkekle görüşüldü. Kadınlarla yapılan görüşmelerden oluşturulan raporda, gerçek isimler yerine rumuzlar kullanıldı.

Rapor, kamudaki başörtüsü yasağının özel sektörü de etkilediğini, etki nedeniyle başörtülü kadınların “görünmez” olmalarının istendiğini ortaya koydu. Rapordaki bazı saptamalar şöyle:

- Başörtüsü yasağı nedeni ile kamuda işe girmek, var olan işlerde çalışmak, yayılma etkisi nedeniyle özel sektörde işe girmek, ilerlemek ve yükselmek sıkıntılı.
- Özel sektör başörtülü kadınların ücretlerini kontrol edebiliyor, sosyal hakları gözardı ediyor. Başörtülü kadınlar da çoğunlukla küçük işletmelerde ya da kendi başlarına çalışabildikleri için onları iş piyasalarında tutacak sosyal haklara erişmekte zorlanıyor.
- Kadınlar dini açıdan çalışmaları konusunda önlerinde bir engel olmadığını, ayrıca kadının gelir kazanmasının cezalandırılmadığını söylüyor. Ancak kazancın kocadan korunması üzerinde duruluyor. Kadınlar, evi erkeğin geçindirme sorumluluğu olduğuna, çalışmalarının kendilerine ait bir görev olmadığına dikkat çekerek, “Kadınlar çalışabilir ama evi geçindirecek olan erkektir, kadınlarınızın rızası olmadığı sürece onların kazançlarına el sürmeyiniz, budur. Yani Allah’ın bize söylediği şey bu” gibi yorumlar yapıyor.
- Başörtülü meslek sahibi kadınlar iş hayatında profesyonel yönetici dahi olsalar “abla, bacı” olarak görülmeğe şikâyet ediyor.
- Türkiye’de bir kadının başörtülü olarak çalışabileceği alanların sınırlı olduğunu anlatan raporda, başını açmadan çalışmak çok zor olacağı için, kadınların özel sektörde çalışmaktan başka seçenekleri olmadığı vurgulanıyor. Ancak, özel sektörde ücret politikalarının adaletli olmadığını da söylüyorlar.
- Dindar ve muhafazakâr işverenlerin, işletmelerinde başörtüsü ve başörtülü eleman çalıştırmak konusundaki tavır ve yaklaşımları da mercek altına alındı. Bu çalışma ortamlarında da başörtülü kadınların daha düşük ücret alıp daha uzun mesai yaptıkları, yükselme olanaklarının sınırlı olmasını kabullenmek zorunda kaldıkları belirlendi. Kadınlar dindar ve muhafazakâr işverenlerin kendilerini işe alma konusundaki olumlu yaklaşımının dindarlıklarından olmadığını dile getirdi, işverenin, başörtülü kadınları düşük ücretli çalıştırma fırsatından faydalandıklarını anlattı.
- Ayrıca dindar-muhafazakâr iş çevrelerinde başörtülü kadınların mesleki başarılarına gereken saygı ve değerin verilmediğinin sık sık anlatıldığı görüşmelerde kadınlar, “Yeşil sermaye tersine sizi daha çok istismar ediyor” dedi. Dindar-muhafazakâr işverenlerin, başörtülü kadın çalıştırmayı “sosyal sorumluluk” olarak da gördüğünü öne süren kadınlar dikkat çekti.

TESEV’in araştırmasında 79 kadın ile görüşüldü.

KATILIMCI PROFİLİ

Özellikler	Sayı
Yaş (kadın)	
33 yaş altı	35
33 yaş üstü	44
Çalışma durumu (kadın)	
Çalışan	56
Çalışmayan	23
Cinsiyet	
Kadın	79
Erkek	25
Medeni hal (kadın)	
Evli	59
Bekâr	20
Eđitim durumu (kadın)	
Meslek lisesi	1
Üniversite	69
Yüksek lisans	9
Ortalama yaş:	34.3
Ortalama çalışma yılı:	10.23

TESEV'in sonuç yorumu: Ayrımcılığa uğruyorlar

"Başörtüsünün kamu kurumlarında yasak olduğu, başörtülü kadınlarımıza dini inançları gereği taktıkları örtüden vazgeçemedikleri bir durumda, bir şekilde üniversiteyi bitirmeyi başarmış meslek sahibi kadınların çalışma hayatlarında ne yaşadıkları sorusu, bugüne dek bir araştırma ve hatta tartışma konusu olmadı. Türkiye'nin demokratikleşmesi önündeki başlıca engellerden biri olan başörtüsü yasağının kamu ve özel sektördeki çalışma hayatındaki yansımalarını inceleyen bu çalışma, başörtülü kadınların çalışma hayatına katılmaya karar verdikleri andan itibaren, çeşitli ayrımcılık ve hak ihlallerine uğradıklarını göstermektedir."

Böhürler'den 'köşk'te başörtüsü' yorumu:**Biraz abartmıyor muyuz?**

Ak Parti MKYK üyesi Ayşe Böhürler, Yeni Şafak gazetesindeki köşesinde ilginç bir yazı kaleme aldı. Böhürler, "Siyasetin yeni kadınlarına hoşgeldin" başlıklı yazısında, 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı nedeniyle Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün Çankaya Köşkü'nde verdiği resepsiyona da değindi. Resepsiyon sırasında Sabah gazetesi yazarı Nazlı Ilıcak'ın, sosyal paylaşım sitesi twitter'dan "Hepimiz Hayrünnisayız" mesajı göndermesini eleştiren Böhürler, yazısında şu ifadelere yer verdi: "Dođrusu hepimizi Hrant (Dink) yapan durumla bu durum arasında hiçbir mağduriyet benzerliği kuramadım. Köşkte başörtüsü mağduriyetini biraz abartmıyor muyuz?"

HABER MERKEZİ